

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI – OCENY ŚRÓDROCZNE

	Wymagania				
	Konieczne (ocena:dopuszczający)	Podstawowe (ocena:dostateczny)	Rozszerzone (ocena:dobry)	Dopełniające (ocena:bardzo dobry)	Ponadprogramowe (ocena:celujący)
I.Kształcenie literackie i kulturowe	-wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu -dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej	-omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu -wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach	-porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach epickich -analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy różnorodnych tekstów literackich -analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich	-interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym -podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych -rozpoznaje literackie gry z konwencją
	-zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> -wymienia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego	-odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości -omawia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego -zna pojęcia: <i>literatura fantastycznonaukowa</i> i <i>fantasy</i>	-odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości -wyjaśnia znaczenie elementów realistycznych w epice -wypowiada się na temat fantastyki w utworach fantastycznonaukowych i <i>fantasy</i>	-określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej -określa funkcję elementów fantastycznych w utworach współczesnych -wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego utworu fantastycznonaukowego i <i>fantasy</i>	-dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych -stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów -dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich
	-rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, powieść detektywistyczną, historyczną, obyczajową, podróżniczą, przygodową, sensacyjną, <i>fantasy</i>	-wskazuje cechy gatunkowe baśni, legendy, bajki, hymnu, przypowieści, mitu, opowiadania, noweli, powieści historycznej, obyczajowej, podróżniczej, przygodowej, sensacyjnej, <i>fantasy</i>	-wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich -omawia różnice między różnymi odmianami gatunkowymi powieści i opowiadania	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych i odmianach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji	-w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny -kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach

	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje tytuł, podtytuł, motto, puentę utworu -wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> -nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu -wyjaśnia funkcję tytułu i punktu kulminacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> -dostrzega funkcję podtytułu, motto, puenty jako elementu konstrukcyjnego utworu -przedstawia prosty schemat rozwoju akcji 	<ul style="list-style-type: none"> -analizuje wpływ tytułu, podtytułu, motto, puenty na interpretację tekstu -omawia konstrukcję utworu literackiego 	<p>problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury</p>
	<ul style="list-style-type: none"> -wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność -zna pojęcia: <i>dialog, monolog</i> -wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> -omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć <i>fabuła, wątek i akcja</i> -objaśnia znaczenia pojęć: <i>dialog, monolog</i> -odróżnia dialog od monologu 	<ul style="list-style-type: none"> -analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym -rozpoznaje retrospekcję -porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora -wskazuje w tekście dialogi i monologi 	<ul style="list-style-type: none"> -stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń -określa funkcję retrospekcji -omawia sposób zapisu dialogu w tekście -określa funkcję monologu 	
	<ul style="list-style-type: none"> -zna pojęcia: <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i> 	<ul style="list-style-type: none"> -omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> -określa motywy działania bohatera -określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu -określa podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach 	
	<ul style="list-style-type: none"> -zna pojęcia: <i>narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa</i> -odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego 	<ul style="list-style-type: none"> -określa różne typy narracji w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> -objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> -wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu 	
	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego, epizodycznego 	<ul style="list-style-type: none"> -określa cechy bohaterów różnych typów -objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny 	<ul style="list-style-type: none"> -prezentuje swój pogląd na temat bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> -posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów 	

	-określa tematykę utworu	-omawia tematykę utworu	-określa i omawia problematykę utworu	-określa i omawia problematykę utworu	
	-zna pojęcia: <i>wątek główny, wątek poboczny</i>	-objaśnia pojęcia: <i>wątek główny, wątek poboczny</i>	-wskazuje wątek główny i wątki poboczne -używa funkcjonalnie pojęć: <i>wątek główny, wątek poboczny</i>	-wskazuje i nazywa różne wątki w utworze	
	-nazywa swoje reakcje czytelnicze -odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym -przedstawia dosłowną treść przypowieści	-opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich -rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach -rozpoznaje elementy ukrytej treści przypowieści	-opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury -odczytuje przenośne sensory prostych utworów -przedstawia ukrytą treść przypowieści	-opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury -funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń tekstów kultury -objaśnia sens przypowieści	
	-wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych	-określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych	-zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami	-komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków	
	-wypowiada się na temat utworu i jego znaczeń	-przedstawia własne rozumienie utworu	-uzasadnia swoje rozumienie utworu	-funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu	
	-podejmuje próbę interpretacji tekstów kultury	-wykorzystuje w interpretacji tekstów kultury własne doświadczenia	-wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich	-wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury i różnorodne konteksty	
	-wypowiada się na temat postaci literackiej, nazywa pozytywne i negatywne cechy bohatera	-wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń	-ocenia bohatera literackiego -komentuje sytuację	-posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji	

-posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości (np. <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i>) w odniesieniu do treści omawianych utworów	-rozdziela pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich	-nazywa wartości ukazane w utworze -ustala hierarchię wartości bohatera	-odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury -używa nazw wartości w rozmowie o utworze i motywach działania bohaterów
-rozpoznaje tekst literacki -rozpoznaje tekst informacyjny i reklamowy	-rozpoznaje tekst informacyjny, publicystyczny i reklamowy -wymienia cechy artykułu prasowego	-odróżnia tekst literacki od informacyjnego -odróżnia tekst prasowy od literackiego -wskazuje cechy tekstu reklamowego	-określa funkcje tekstu literackiego, informacyjnego, prasowego, reklamowego
-wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost	-odczytuje informacje wyrażone wprost	-dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio	-odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio
-określa temat tekstu -używa pojęcia <i>moralek</i> w odniesieniu do bajki	-wyciąga wnioski z tekstu -wskazuje moralek bajek	-określa główną myśl tekstu -odczytuje moralek bajek	-analizuje i interpretuje główną myśl tekstu -formułuje samodzielnie przesłanie i moralek utworu
-objaśnia pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i>	-wyodrębnia w tekście części kompozycyjne i dostrzega relacje między nimi	-określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia, akapitu	-omawia relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi
-wydobywa z tekstu wskazane informacje	-porządkuje informacje z tekstu	-odróżnia informacje ważne od drugorzędnych	-hierarchizuje informacje
-rozpoznaje czytany utwór jako komiks	-wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru i interpretacji	-charakteryzuje komiks jako swoisty tekst kultury -porównuje komiks z tekstem literackim
-odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego -odróżnia film od programu	-rozpoznaje różne teksty kultury -wskazuje środki	-nazywa twórczość przekazów audiowizualnych	-objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do

	informacyjnego	artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru	(ruchome obrazy, dźwięk)	literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych	
	-posługuje się terminami: <i>gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostium, rekwizyty, muzyka</i> w kontekście widowiska teatralnego -posługuje się pojęciami związanymi z filmem i widowiskiem telewizyjnym: <i>sce-nariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka</i>	-posługuje się terminami związanymi z teatrem zna pojęcie <i>znaki teatru</i> -wie, jak zbudowany jest scenariusz teatralny i filmowy -rozpoznaje wybrane gatunki filmowe -zna pojęcie <i>film kultowy</i>	-wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje wybranych znaków teatralnych -posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową -rozpoznaje wybrane gatunki filmowe -wyjaśnia pojęcie <i>film kultowy</i>	-rozpoznaje środki wyrazu teatralnego i określa ich funkcje -określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego -określa wybrane cechy gatunkowe filmu	
	-zna pojęcie adaptacja utworu literackiego	-objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych i teatralnych	-wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją filmową	-wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową	
	-dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja)	-dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)	-dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)	-dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)	

II. Kształcenie językowe	-rozpoznaje w wypowiedziach części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, zaimki, przymyki, spójniki	-rozpoznaje w tekście wykrzykniki i partykuły	-wskazuje różnice między różnymi częściami mowy	-określa funkcje różnych części mowy w tekście	-świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki -swobodnie stosuje
	-rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy -rozpoznaje bezokolicznik i formy osobowe czasownika	-nazywa nieodmienne części mowy -dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi -rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane -rozpoznaje nieosobowe formy czasownika	-odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych -rozumie funkcję nieosobowych form czasownika -rozpoznaje konstrukcje z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach -funkcjonalnie używa konstrukcji z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	wiedzę na temat budowy wypowiedzi i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych -funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu -swobodnie
	-rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika, przymiotnika i liczebnika	-rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego zaimka	-oddziela temat fleksyjny od końcówki	-określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu	wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji -przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii
	-wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej	-przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie	-poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika	-używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi	-przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej
	-stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych	-przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej	-stosuje poprawne typowe formy gramatyczne wyrazów odmiennych	-stosuje poprawne trudne i nietypowe formy gramatyczne wyrazów odmiennych	sytuacji komunikacyjnej -świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi -samodzielnie poszerza

<p>-używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach -stopniuje przymiotniki i przysłówki</p>	<p>-rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata -poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki</p>	<p>-uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości -używa stopnia wyższego i najwyższego przymiotników i przysłówków</p>	<p>-używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy</p>	<p>wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania</p>
<p>-rozpoznaje wyrazy poza zdaniem: wykrzyknik i partykułę</p>	<p>-rozumie znaczenie wyrazów poza zdaniem: wykrzyknika i partykuły</p>	<p>-poprawnie stosuje w wypowiedziach wyrazy poza zdaniem: wykrzyknik i partykułę</p>	<p>-określa funkcję wyrazów poza zdaniem</p>	
<p>-wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny -używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej</p>	<p>-poprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny</p>	<p>-posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form</p>	<p>-zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny</p>	
<p>-zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i></p>	<p>-używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu</p>	<p>-używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych</p>	<p>-używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych</p>	
<p>-świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje</p>	<p>-stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi</p>	<p>-posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi</p>	<p>-podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się</p>	

	-używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim, wyraz bliskoznaczny, antonim, wyraz przeciwstawny</i>	-wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami -tworzy antonimy podanych wyrazów	-świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami -stosuje w wypowiedziach antonimy	-funkcjonalnie stosuje synonimy i antonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi	
	-zna pojęcia <i>nadawca</i> i odbiorca wypowiedzi, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych	-identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach	-identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej	-funkcjonalnie posługuje się terminami <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i> podczas interpretacji tekstów kultury	
	-zna zasady pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków	-stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów	-stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów	-stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów	
	-zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem -stosuje cudzysłów i dwukropek	-stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń -stosuje nawiasy	-stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	-stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	

		-zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych	-stosuje średnik	-stosuje poznane znaki interpunkcyjne w sposób celowy, ze świadomością ich funkcji	
III.Tworzenie wypowiedzi	-udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania -słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie	-krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością -włącza się do rozmowy w kulturalny sposób	-wypowiada się logicznie na tematy związane z poznаныmi tekstami kultury -reaguje na wypowiedzi innych rozmówców	-świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi -prezentuje własne stanowisko w rozmowie	-pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi -swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych -operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych
	-rozpoznaje argumenty w wypowiedzi	-posługuje się argumentami w rozmowie	-rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz do emocji	-używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska	-w sposób szczególnie dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi -zapisuje teksty w sposób przejrzysty z dbałością o stronę graficzną i kompozycję podkreśloną użyciem akapitów
	-tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi -zna pojęcie <i>akapitu</i> i zasady budowania akapitów	-rozumie funkcję akapitów w kompozycji w wypowiedzi -stosuje akapity	-tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym -stosuje akapity, dostosowując je do założonej kompozycji wypowiedzi	-tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi -rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi	-podejmuje działalność literacką i kulturalną -tworzy prezentacje multimedialne -redaguje twórcze, oryginalne teksty o charakterze
	-tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia	-tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedyka-	-tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o	-tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe	

		cja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia	charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia		reklamowym -wzorcowo recytuje teksty poetyckie i prozatorskie
	-rozpoznaje tekst o charakterze perswazyjnym	-rozpoznaje podstawowe środki perswazji	-wskazuje i nazywa podstawowe środki perswazji	-określa funkcję środków perswazji w tekstach reklamowych	
	-recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy	-artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu	-recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją, napięciem emocjonalnym i następstwem pauz	-głosowo interpretuje tekst	
	-sporządza odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi -sporządza z pomocą nauczyciela plan swojej wypowiedzi	-sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi -tworzy plan twórczy prostej wypowiedzi	-stosuje jednolitą formę wypowiedzeń w zapisie planu ramowego i szczegółowego -sporządza bogaty treściowo twórczy plan wypowiedzi	-dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego	
	-redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach	-tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu oraz notatkę graficzną	-rozplanowuje kompozycję układu treści i formy w notatce	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek	
	-tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu	-tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów -komponuje początek i zakończenie na podstawie tekstu	-tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu lub ilustracji	-tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów lub ilustracją	

IV.Samokształcenie	-czyta cicho ze zrozumieniem -czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne	-czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa	-czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	-czytając głośno, przekazuje intencję tekstu	-zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności) -przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu -opisuje źródła internetowe -bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego -bierze udział w życiu kulturalnym regionu
	-korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)	-wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji	-selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych	-gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji	
	-korzysta z internetu w celach edukacyjnych -kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej	-rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu	-zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich	-postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań	
	-korzysta z zasobów szkolnej biblioteki	-zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych	-korzysta z zasobów bibliotek <i>on-line</i>	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji	
	-korzysta ze słownika ortograficznego -potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii i słowniku poprawnej polszczyzny	-zna budowę słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny -wyszukuje hasła w encyklopedii	-korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych i słownika poprawnej polszczyzny -korzysta z informacji zawartych w encyklopedii	-określa funkcje słowników -określa typy definicji słownikowych i ich swoistość -korzysta ze słowników <i>on-line</i>	
V.Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	-czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	-czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony	-czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki	-czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	-chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI – OCENY KOŃCOWOROCZNE

	Wymagania				
	Konieczne (ocena:dopuszczający)	Podstawowe (ocena:dostateczny)	Rozszerzone (ocena:dobry)	Dopełniające (ocena:bardzo dobry)	Ponadprogramowe (ocena:celujący)
I.Kształcenie literackie i kulturowe	-wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu -dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej	-omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu -wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach	-porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach epickich -analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy różnorodnych tekstów literackich -analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich	-interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym -podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych -rozpoznaje literackie gry z konwencją
	-zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> -wymienia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego	-odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości -omawia realistyczne i fantastyczne elementy świata przedstawionego -zna pojęcia: <i>literatura fantastycznonaukowa</i> i <i>fantasy</i>	-odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości -wyjaśnia znaczenie elementów realistycznych w epice -wypowiada się na temat fantastyki w utworach fantastycznonaukowych i <i>fantasy</i>	-określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej -określa funkcję elementów fantastycznych w utworach współczesnych -wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego utworu fantastycznonaukowego i <i>fantasy</i>	-dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych -stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów -dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich
	-rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, powieść detektywistyczną, historyczną, obyczajową, podróżniczą, przygodową, sensacyjną, <i>fantasy</i>	-wskazuje cechy gatunkowe baśni, legendy, bajki, hymnu, przypowieści, mitu, opowiadania, noweli, powieści detektywistycznej, historycznej, obyczajowej, podróżniczej, przygodowej,	-wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich -omawia różnice między różnymi odmianami gatunkowymi powieści i opowiadania	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych i odmianach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji	-w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny -kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach

		sensacyjnej, fantazy			problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury
	-zna pojęcia: <i>epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofa, anafora, pytanie retoryczne, powtórzenie</i> i wyszukuje niektóre z wymienionych środków w tekście literackim	-rozpoznaje w tekście niektóre <i>epitety, porównania, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienia, ożywienia, apostrofy, anafory, pytania retoryczne, powtórzenia</i> i próbuje określić ich funkcję	-wskazuje w tekście literackim <i>epitety, porównania, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienia, ożywienia, apostrofy, anafory, pytania retoryczne, powtórzenia</i> i z pomocą nauczyciela określa ich funkcję	-objaśnia funkcje środków stylistycznych w czytanych utworach literackich	
	-wskazuje tytuł, podtytuł, motto, puentę utworu -wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu	-nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu -wyjaśnia funkcję tytułu i punktu kulminacyjnego	-dostrzega funkcję podtytułu, motto, puenty jako elementu konstrukcyjnego utworu -przedstawia prosty schemat rozwoju akcji	-analizuje wpływ tytułu, podtytułu, motto, puenty na interpretację tekstu -omawia konstrukcję utworu literackiego	
	-rozpoznaje wers, strofę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i>	-odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów -wskazuje rymy -rozpoznaje wiersz ciągły i stroficzny	-określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź -zna pojęcia <i>rymy męskie</i> i <i>żeńskie</i> oraz <i>rymy dokładne</i> i <i>niedokładne</i> - nazywa rodzaj wiersza	-używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz rymowy, bezrymowy, biały, ciągły, stroficzny</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza -omawia układ rymów w wierszu	
	-wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność	-omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć <i>fabuła, wątek</i> i <i>akcja</i>	-analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym -rozpoznaje retrospekcję	-stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń -określa funkcję retrospekcji	

	<p>-zna pojęcia: <i>dialog, monolog</i> -wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu</p>	<p>-objaśnia znaczenia pojęć: <i>dialog, monolog</i> -odróżnia dialog od monologu</p>	<p>-porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora -wskazuje w tekście dialogi i monologi</p>	<p>-omawia sposób zapisu dialogu w tekście -określa funkcję monologu</p>	
	<p>-zna pojęcia: <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i></p>	<p>-omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego</p>	<p>-określa motywy działania bohatera -określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu -określa podmiot liryczny</p>	<p>-charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach</p>	
	<p>-zna pojęcia: <i>narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa</i> -odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego</p>	<p>-określa różne typy narracji w tekście</p>	<p>-objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście</p>	<p>-wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu</p>	
	<p>-wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego, epizodycznego</p>	<p>-określa cechy bohaterów różnych typów -objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny</p>	<p>-prezentuje swój pogląd na temat bohaterów</p>	<p>-posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów</p>	
	<p>-określa tematykę utworu</p>	<p>-omawia tematykę utworu</p>	<p>-określa i omawia problematykę utworu</p>	<p>-określa i omawia problematykę utworu</p>	
	<p>-zna pojęcia: <i>wątek główny, wątek poboczny</i></p>	<p>-objaśnia pojęcia: <i>wątek główny, wątek poboczny</i></p>	<p>-wskazuje wątek główny i wątki poboczne -używa funkcjonalnie pojęć: <i>wątek główny, wątek poboczny</i></p>	<p>-wskazuje i nazywa różne wątki w utworze</p>	

	<p>-nazywa swoje reakcje czytelnicze</p> <p>-odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym</p> <p>-przedstawia dosłowną treść przypowieści</p>	<p>-opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich</p> <p>-rozumie proste przerośne znaczenia w tekstach</p> <p>-rozpoznaje elementy ukrytej treści przypowieści</p>	<p>-opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury</p> <p>-odczytuje przerośne sensory prostych utworów</p> <p>-przedstawia ukrytą treść przypowieści</p>	<p>-opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury</p> <p>-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przerośnych znaczeń tekstów kultury</p> <p>-objaśnia sens przypowieści</p>	
	<p>-wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych</p>	<p>-określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych</p>	<p>-zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami</p>	<p>-komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków</p>	
	<p>-wypowiada się na temat utworu i jego znaczeń</p>	<p>-przedstawia własne rozumienie utworu</p>	<p>-uzasadnia swoje rozumienie utworu</p>	<p>-funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu</p>	
	<p>-podejmuje próbę interpretacji tekstów kultury</p>	<p>-wykorzystuje w interpretacji tekstów kultury własne doświadczenia</p>	<p>-wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich</p>	<p>-wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury i różnorodne konteksty</p>	
	<p>-wypowiada się na temat postaci literackiej, nazywa pozytywne i negatywne cechy bohatera</p>	<p>-wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń</p>	<p>-ocenia bohatera literackiego</p> <p>-komentuje sytuację</p>	<p>-posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji</p>	
	<p>-posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości (np. <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i>) w odniesieniu do treści omawianych utworów</p>	<p>-rozdzielnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich</p>	<p>-nazywa wartości ukazane w utworze</p> <p>-ustala hierarchię wartości bohatera</p>	<p>-odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury</p> <p>-używa nazw wartości w rozmowie o utworze i motywach działania bohaterów</p>	

	-rozpoznaje tekst literacki -rozpoznaje tekst informacyjny i reklamowy	-rozpoznaje tekst informacyjny, publicystyczny i reklamowy -wymienia cechy artykułu prasowego	-odróżnia tekst literacki od informacyjnego -odróżnia tekst prasowy od literackiego -wskazuje cechy tekstu reklamowego	-określa funkcje tekstu literackiego, informacyjnego, prasowego, reklamowego	
	-wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost	-odczytuje informacje wyrażone wprost	-dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio	-odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio	
	-określa temat tekstu -używa pojęcia <i>moralek</i> w odniesieniu do bajki	-wyciąga wnioski z tekstu -wskazuje moralek bajek	-określa główną myśl tekstu -odczytuje moralek bajek	-analizuje i interpretuje główną myśl tekstu -formułuje samodzielnie przesłanie i moralek utworu	
	-objaśnia pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i>	-wyodrębnia w tekście części kompozycyjne i dostrzega relacje między nimi	-określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia, akapitu	-omawia relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi	
	-wydobywa z tekstu wskazane informacje	-porządkuje informacje z tekstu	-odróżnia informacje ważne od drugorzędnych	-hierarchizuje informacje	
	-rozpoznaje czytany utwór jako komiks	-wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru i interpretacji	-charakteryzuje komiks jako swoisty tekst kultury -porównuje komiks z tekstem literackim	
	-odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego -odróżnia film od programu informacyjnego	-rozpoznaje różne teksty kultury -wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru	-nazywa twórczość przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)	-objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych	

	<p>-posługuje się terminami: <i>gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostium, rekwizyty, muzyka</i> w kontekście widowiska teatralnego</p> <p>-posługuje się pojęciami związanymi z filmem i widowiskiem telewizyjnym: <i>scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka</i></p>	<p>-posługuje się terminami związanymi z teatrem zna pojęcie <i>znaki teatru</i></p> <p>-wie, jak zbudowany jest scenariusz teatralny i filmowy</p> <p>-rozpoznaje wybrane gatunki filmowe</p> <p>-zna pojęcie <i>film kultowy</i></p>	<p>-wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje wybranych znaków teatralnych</p> <p>-posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową</p> <p>-rozpoznaje wybrane gatunki filmowe</p> <p>-wyjaśnia pojęcie <i>film kultowy</i></p>	<p>-rozpoznaje środki wyrazu teatralnego i określa ich funkcje</p> <p>-określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego</p> <p>-określa wybrane cechy gatunkowe filmu</p>	
	<p>-zna pojęcie adaptacja utworu literackiego</p>	<p>-objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych i teatralnych</p>	<p>-wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją filmową</p>	<p>-wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową</p>	
	<p>-dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja)</p>	<p>-dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)</p>	<p>-dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)</p>	<p>-dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)</p>	
II. Kształcenie językowe	<p>-rozpoznaje w wypowiedziach części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, zaimki, przyimki, spójniki</p>	<p>-rozpoznaje w tekście wykrzykniki i partykuły</p>	<p>-wskazuje różnice między różnymi częściami mowy</p>	<p>-określa funkcje różnych części mowy w tekście</p>	<p>-świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki</p>

-rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy -rozpoznaje bezokolicznik i formy osobowe czasownika	-nazywa nieodmienne części mowy -dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi -rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane -rozpoznaje nieosobowe formy czasownika	-odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych -rozumie funkcję nieosobowych form czasownika -rozpoznaje konstrukcje z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach -funkcjonalnie używa konstrukcji z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	-swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzi i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych -funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu -swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji -przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii
-rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika, przymiotnika i liczebnika	-rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego zaimka	-oddziela temat fleksyjny od końcówki	-określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu	-przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej -świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi -samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania
-wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej	-przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie	-poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika	-używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi	-przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej -świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi -samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania
-stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych	-przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej	-stosuje poprawne typowe formy gramatyczne wyrazów odmiennych	-stosuje poprawne trudne i nietypowe formy gramatyczne wyrazów odmiennych	-świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi -samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania
-zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i>	-rozpoznaje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik	-określa funkcje składniowe wyrazów w zdaniu	-wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu	-świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi -samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania

-używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach -stopniuje przymiotniki i przysłówki	-rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata -poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki	-uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości -używa stopnia wyższego i najwyższego przymiotników i przysłówków	-używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy
-rozpoznaje wyrazy poza zdaniem: wykrzyknik i partykułę	-rozumie znaczenie wyrazów poza zdaniem: wykrzyknika i partykuły	-poprawnie stosuje w wypowiedziach wyrazy poza zdaniem: wykrzyknik i partykułę	-określa funkcję wyrazów poza zdaniem
-wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych -nazywa niektóre typy związków wyrazowych	-objaśnia pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> -wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów	-używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> -odróżnia różne typy związków wyrazowych	-używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań
-rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące	-używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących	-używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzi ze względu na cel wypowiedzi
-odróżnia zdanie pojedyncze i złożone -rozpoznaje równoważnik zdania	-rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i równoważnik zdania	-określa typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie -poprawnie stosuje równoważnik zdania	-określa funkcję zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych różnego typu -stosuje w praktyce językowej różne typy wypowiedzi, dostosowuje je do celu wypowiedzi
-przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie	-przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie	-rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych	-wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych

	-wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny -używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej	-poprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny	-posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form	-zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny	
	-zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i>	-używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu	-używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	-używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	
	-świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje	-stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi	-posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi	-podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się	
	-używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim, wyraz bliskoznaczny, antonim, wyraz przeciwstawny</i>	-wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami -tworzy antonimy podanych wyrazów	-świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami -stosuje w wypowiedziach antonimy	-funkcjonalnie stosuje synonimy i antonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi	
	-zna pojęcia <i>głoska, litera, sylaba, akcent</i> -stosuje intonację zdaniową	-objaśnia różnicę między głoską a literą -zna reguły akcentowania w języku polskim -stosuje intonację dostosowaną do celu wypowiedzi	-określa funkcje głosek, liter, sylab -poprawnie stosuje zasady akcentowania -różnicuje intonację ze względu na cel wypowiedzi	-wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów -poprawnie akcentuje słowa stanowiące wyjątki od podstawowych reguł akcentowania w języku polskim	

	-zna pojęcia <i>nadawca</i> i odbiorca wypowiedzi, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych	-identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach	-identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej	-funkcjonalnie posługuje się terminami <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i> podczas interpretacji tekstów kultury	
	-zna zasady pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i> , – <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków	-stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i> , – <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów	-stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i> , – <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów	-stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i> , – <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – cząstek <i>-bym, -byś, -by, -byśmy, -byście</i> – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em, -en</i> i <i>-om, -on</i> – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> – przedrostków i przyrostków w podanym zestawie ortogramów	
	-zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	-stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	-stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	-stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	
	-zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem -stosuje cudzysłów i dwukropek	-stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń	-stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i	-stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i	

		-stosuje nawiasy -zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych	złożonym -stosuje średnik	złożonym -stosuje poznane znaki interpunkcyjne w sposób celowy, ze świadomością ich funkcji	
III.Tworzenie wypowiedzi	-udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania -słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie	-krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością -włącza się do rozmowy w kulturalny sposób	-wypowiada się logicznie na tematy związane z poznаныmi tekstami kultury -reaguje na wypowiedzi innych rozmówców	-świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi -prezentuje własne stanowisko w rozmowie	-pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi -swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych
	-rozpoznaje argumenty w wypowiedzi	-posługuje się argumentami w rozmowie	-rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz do emocji	-używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska	-operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych -w sposób szczególnie dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi
	-tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi -zna pojęcie <i>akapitu</i> i zasady budowania akapitów	-rozumie funkcję akapitów w kompozycji w wypowiedzi -stosuje akapity	-tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym -stosuje akapity, dostosowując je do założonej kompozycji wypowiedzi	-tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi -rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi	-zapisuje teksty w sposób przejrzysty z dbałością o stronę graficzną i kompozycję podkreśloną użyciem akapitów -podejmuje działalność literacką i kulturalną -tworzy prezentacje multimedialne -redaguje twórcze, oryginalne teksty o charakterze
	-tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia	-tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym, charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie,	-tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przeżyć wewnętrznych, opis obrazu, list oficjalny, sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym,	-tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe	

		ogłoszenie, życzenia	charakterystyka, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia		reklamowym -wzorcowo recytuje teksty poetyckie i prozatorskie
	-rozpoznaje tekst o charakterze perswazyjnym	-rozpoznaje podstawowe środki perswazji	-wskazuje i nazywa podstawowe środki perswazji	-określa funkcję środków perswazji w tekstach reklamowych	
	-recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy	-artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu	-recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją, napięciem emocjonalnym i następstwem pauz	-głosowo interpretuje tekst	
	-sporządza odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi -sporządza z pomocą nauczyciela plan swojej wypowiedzi	-sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi -tworzy plan twórczy prostej wypowiedzi	-stosuje jednolitą formę wypowiedzeń w zapisie planu ramowego i szczegółowego -sporządza bogaty treściowo twórczy plan wypowiedzi	-dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego	
	-redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach	-tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu oraz notatkę graficzną	-rozplanowuje kompozycję układu treści i formy w notatce	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek	
	-tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu	-tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów -komponuje początek i zakończenie na podstawie tekstu	-tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu lub ilustracji	-tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów lub ilustracją	

IV.Samokształcenie	-czyta cicho ze zrozumieniem -czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne	-czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa	-czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	-czytając głośno, przekazuje intencję tekstu	-zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności) -przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów Internetu -opisuje źródła internetowe -bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego -bierze udział w życiu kulturalnym regionu
	-korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)	-wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji	-selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych	-gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji	
	-korzysta z Internetu w celach edukacyjnych -kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej	-rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów Internetu	-zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich	-postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań	
	-korzysta z zasobów szkolnej biblioteki	-zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych	-korzysta z zasobów bibliotek <i>on-line</i>	-funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji	
	-korzysta ze słownika ortograficznego -potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii i słowniku poprawnej polszczyzny	-zna budowę słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny -wyszukuje hasła w encyklopedii	-korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych i słownika poprawnej polszczyzny -korzysta z informacji zawartych w encyklopedii	-określa funkcje słowników -określa typy definicji słownikowych i ich swoistość -korzysta ze słowników <i>on-line</i>	
V.Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	-czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	-czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony	-czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki	-czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	-chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.